XL. évf., 1. szám (2001. febr. 06)

577

Forradalmunk utóélétéből: DANKÓ LÁSZLÓ

üzemi munkástanácsi elnök

Kedves bajtárs keresett fel 1999. december 13-án, és mondta el 56-os történetét. Dankó László (1929) nyíregyházi lakos az illető, aki a Mezőgép Vállalat (Tokaji út) munkástanácsának az elnöke és a Megyei Nemzeti Bizottság

(választás: okt. 28.) intéző bizottságának a tagja volt. Utóbbi jelentős szervezetét képezte a forradalomnak, s megyei titkárától: Blanár Mihálytól tudom, hogy Nyíregyházán 1956. november 1-én ezen bizottságba beolvadt a Megyei Forradalmi Bizottság. Így a párhuzamosságokat akarták megszűntetni és a hatékonyságot fokozni a működési területen.

Dankó László 1956. október 26-án (pénteken) délután volt a Megyei Börtön megnyitásánál is, amelyet a miskolci bányászok küldöttsége kezdeményezett a délelőtti tömegtüntetésen. Mátészalkán, pedig Dankó László megyei küldöttként szervezte meg a Nemzetőrséget október 31-én. Itt veszélyes helyzetbe is került, mert a tüntetők éppen akkor akartak kivégezni öt zöld ávóst (határőrök voltak: 1 százados, 1 szakaszvezető, 1 tizedes és 2 honvéd), s ezen „népítéletet" merész fellépésével és érvelésével sikerült megakadályozni.

A tömeg eleinte őt is gyalázta, lehurrogta, de végül is elmaradt a kivégzés. Ma is büszke ezen emberséges tettére.

Dankó László alapképzettsége: elektroműszerész, s a szenvedélye: a repülés. Utóbbit apjától „örökölte", aki a II. Világháború idején Szombathelyen repülő főtörzsőrmester és hangármester volt. A nyíregyházi MHSZ keretében Szmolnik Lajos és Dankó László szervezte illetve alakította meg a Repülő klubot. A ma Ausztráliában élő Szmolnik Lajos nyug. repülő őrnaggyal együtt kerékpáron járták ak-kor a környéket, s mintegy 160 fiatalt sikerült megnyerniük a sportrepülésnek. Dankó László 1949-ben Hajdúszoboszlón vett részt repülő tanfolyamon.

A forradalom idején a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat villamos műhelyének volt a vezetője. Népszerűsége miatt kétszer is megválasztották dolgozó társai forradalmi vezetőnek: 1956. október 26-án az ideiglenes és december 3-ától pedig a végleges munkástanács (19 tagú és 6 póttag) elnöke lett. Ezen választások jegyzőkönyveit nagy veszélyek árán is megőrizte, pedig őt is sokáig üldözték. Még 1957. márciusában 3 hetet töltött börtönben, ahol sokszor kihallgatták. Ezután munkahelyéről elbocsátották, s több vállalatnál dolgozott. Sőt még 1957-ben is kihallgatták 56-os tevékenysége miatt. Legutóbb a leveleki Dózsa Tsz. villamoskészülék javító és gyártó részlegét vezette. Innen ment nyugdíjba, 1989. december 31-én.

Szívesen emlékezik vissza a forradalomra, s örül, hogy sikerült megmentenie néhány jegyzőkönyvet. Szerinte az örökös üldözés és megfigyelés is hozzájárult ahhoz, hogy sok 56-os dokumentumot maguk a forradalmárok voltak kénytelen elégetni, mert a nyomozók ezeket házkutatáskor lefoglalták és felhasználták később a megtorlásban.

Dr. Fazekas Árpád

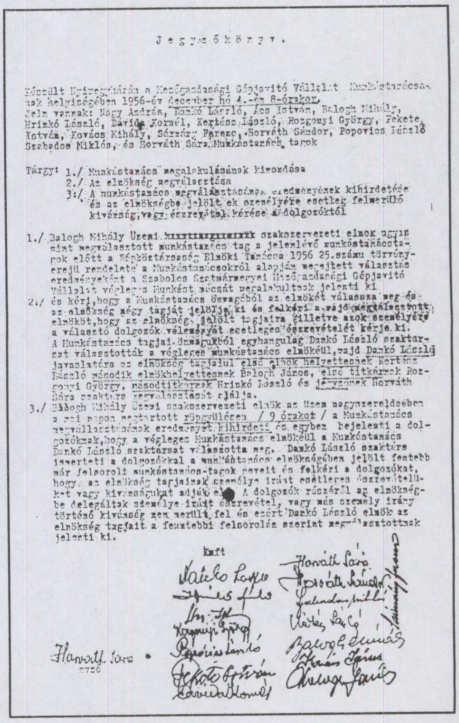

J e g y z ő k ö n y v .

Készült Nyíregyházán a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat Munkástanácsának helyiségében 1956-ev december hó 4.-én 8-órakor.
Jelen vannak: Nagy András, Dankó Károly, Jós István, Balogh Mihály, Hrinkó László, Bartók Ferenc, Kerekes László, Hosszanyi György, Fekete István, Fovicos Mihály, Sárszky Ferenc, Horváth Sándor, Popovics László Szabados Miklós, és Horváth Sára Munkástanács tagok

Tárgy: 1./ Munkástanács megalakulásának kimondása
2./ Az elnökség megválasztása
3./ A munkástanács megválasztásáról a határozatok kihirdetése

1./ Balogh Mihály Üzemi szakszervezeti elnök ugyanis a megválasztott munkástanácsot tag a jelenlévő munkástanácstagok előtt a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1956 25.számu törvényerejü rendelete a Munkástanácsokról alapján megválasztott választás eredményéről a Szabolcs Gépjavító Vállalat Nyíregyházi Gépjavító Vállalat végleges Munkát vezető megalakultának jelenti ki

2./ és kéri, hogy a Munkástanács tagjaiból az elnököt válassza meg és az alakuló ülés tagját jelölje ki és felkéri a vezető megválasztott elnökhöt, hogy az elnökség jelölt tagjaira illetve azok személyére a választó dolgozók véleményét esetleges összevonását kérje ki.
A Munkástanács tagjai közül egyhangulag Dankó László szakmunkást választották a végleges munkástanács elnökül, majd Dankó László javaslatára az elnökség tagjaiul első elnök helyettesnek Kerekes László második elnökhelyettesnek Balogh Jánost, titkárnak Hosszanyi Györgyi, másodtitkárnak Hrinkó László és jegyzőnek Horváth Sára szakmunkásnőt választották.

3./ Balogh Mihály Üzemi szakszervezeti elnök az Üzem nagygyűlésében a reá nézve megtartott rögtönülésen / 9 órakor / a Munkástanács megválasztásának eredményét kihirdeti és egyben bejelenti a dolgozóknak, hogy a végleges Munkástanács elnökül a Munkástanács Dankó László szakmunkást választotta meg. Dankó László szakmunkás ismerteti a dolgozókkal a munkástanács elnökségéhez jelölt esetleg már felsorolt munkástanács-tagok nevét és felkéri a dolgozókat, hogy az elnökség tagjainak személyi irányt esetleges összevételüket vagy kivonásukat adják elő. A dolgozók rögtönül az elnökségbe delegáltak személyi irányt összevétel, vagy más személyi irányt történő kivonás nem merült fel és ezért Dankó László elnök az elnökség tagjait a fentebbi felsorolás szerint megállapítottnak jelenti ki.

kmf

Horváth Sára